

LITURJI

GORATZARREAK

Liturji - goratzarreak

II

Etxebarria'tar Juan Anjel'ek
lateratik euskeratuta

GORATZARREAK

Goratzarreak liturji-aldetik zer diran, lengo bilduman esana daukazu. Ez noa, beraz, berritzen. Edo berriztatzen. Beste zerbait, bai, berrituko: Goratzarreak izkuntza-aldetik nolakoak diran, alegia.

Anditasun-lañoetan bilduak edo dagerskuz. Jakina, Kristo'ri elduta, kristaua lur-azaleko uskerietatik igesi ta ortzean gora sartzen da arranditsu zeruko anditasunean. Ortik anditasun-giroa.

Argitasun ta alaitasuna dariote alde guztietatik. Ori ere errez ulertuko duzu. Beti nor berezi baten iguruan dabiltz-eta: Kristo beti ardatza dutela, ez dute bestelako naspildurik onartzen. Ta goizaldeko argi samurrak legez, Kristo'gandiko argi gozo-bigunak zirrara alai-gozatsua sortu daroa kristauaren biotz-erraietan.

Ederrak ere ba-dira. Bikaiñak eta apaiñak. Edozein idaztune begiaurrean duzula, beingo baten antz emango diozu Bergili'ren lorratzari. Lekaime aiek ez zuten galtzeko gerkar-erromarren kultur-arloa. Itzai begiratuta, Bergili'ren eskua, ta esakerai so ezkeren, beraren ikutua somatuko duzu laster. Tarteko biurrikeri-atzerrikeriak alde batera utzita. Arescens humus... fatale virus evomens... attolit anguis verticem... lenengo abestiari baizik ez begiratzeko. Bestalde, neurkera gaurko izkuntzenaren antzekoagoa.

Ainitz Eleiz-Guraso krisostomotzat artzekoak ba'dira, ots, urrezko agoa, goratzarreen egilleak ez-tizko agoa izena irabazita daukate.

Gogo-giro paketsu-pakegarria nai edo bear duzunean, eman begiratu bat abestioi ta alako aldarte-aldatze zerutarra zeugan igarri baietz.

Aurora soli preavia,
Felix salutis nuntia,
In noctis umbra plebs tua
Te, Virgo, supplex invocat.

Torrens nefastis fluctibus
Cunctos trahens voragine,
Leni residit aequore,
Cum transit Arca federis.

Dum torret arescens humus,
Tu rore sola spargeris;
Tellure circum rorida,
Intacta sola permanes.

Fatale virus evomens
Attolit anguis verticem;
At tu draconis turgidum
Invicta conteris caput.

Mater benigna, respice
Fletus precesque supplicum,
Et dimicantes, tartari
Victrix, tuere ab hostibus.

Jesu, tibi sit gloria,
Qui natus es de Virgine,
Cum Patre, et almo Spiritu,
In sempiterna saecula.

Amen.

Euzki-aurreko argia,
osason-geznari eder,
illunpetan zure erria,
Birjin, emon da otoitzer.

Uretan nastuak oro
dakazan uin galgarrizko
ibaia, itsasoan naro,
Itun-Kutxa igaro orduko.

Lurra kizkali dan arren,
iñontz-tantaz Zeu bakarra.
Lur-gain Zeu zara egoten
ukigabe, intzaz ederra.

Sugea, bizkar-zut, lurrin
ilgarri zabaltzen ari.
Zeu, barriz, garaitu-ezin,
nausitu burutzarrari.

Entzun, biozbera,
gure eskari ta zizpuru.
Leize-garaille, estu gera-
ta, etsaiagandik zaindu.

Birjiñagandik atera
ziñan Josu orri omen,
Aita-Goteunaz batera.
Gizaldiz gizaldi. Amen.

Christe, sanctorum decus Angelorum,
Gentis humanae Sator et Redemptor,
Caelitum nobis tribuas beatas
Scandere sedes.

Angelus pacis Michael in aedes
Caelitus nostras veniat, serenae
Auctor ut pacis lacrimosa in orcum
Bella releget.

Angelus fortis Gabriel, ut hostes
Pellat antiquos, et amica caelo,
Quae triumphator statuit per orbem,
Templa revisat.

Angelus nostrae medicus salutis,
Adsit e caelo Rapahael, ut omnes
Sanet aegrotos, dubiosque vitae
Dirigat actus.

Virgo dux pacis Genitrixque lucis
Et sacer nobis chorus Angelorum
Semper assistat, simul et micantis
Regia caeli.

Praestet hoc nobis Deitas beata
Patris, ac Nati, pariterque Sancti
Spiritus, cujus resonat per omnem
Gloria mundum.

Amen.

Josu, aingeru deunen omena,
Gizadian Sort ta Eroslea.
Eman zaiguzu zerutarrena
dan zori-leku ortan sartzea.

Betor zerutik Mikel aingeru,
pake-ekarle, gure artera.
Pake gozoa egin ta gudu
latzak igorri bitza lurpera.

Gabirel, gotzon altsua, etsai
zarrak atzera ditzan. Munduan
garaille jarri zaitetz, zeru-gai
diran elizak ikertu ditzan.

Gabirel, gure osasun-zaiña,
betor zerutik. Gaixoak oro
sendatu, gure bizitz-ekiña
ez-bai aldian jar zuzenkiro.

Pake-ekarle ta Argiaren
Ama Birjiña, aingeru-talde
donea, Zeru argitsuaren
Edergarria, biz gure alde.

Jaungoiko onak eman bezaigu
au: Aitak eta Semeak, baita
Goteunak ere; mundurik mundu
beroi en aintza entzuten da-ta.

Deus tuorum militum
Sors et corona, praemium,
Laudes canentes Martyris
Absolve nexu criminis.

Hic nempe mundi gaudia,
Et blanda fraudum pabula
Imbuta felle deputans,
Pervenit ad caelestia.

Poenas cucurrit fortiter,
Et sustulit viriliter,
Fundensque pro te sanguinem,
Aeterna dona possidet.

Ob hoc precatu supplici
Te poscimus, piissime:
In hoc triumpho Martyris
Dimitte noxam servulis.

Jesu, tibi sit gloria,
Qui natus es de Virgine,
Cum Patre, et almo Spiritu,
In sempiterna saecula. Amen.

Jainko, zure gudarien
sari, koroe ta zori.
Ziñopa aintzaten dogunok
oben-lokarriz azketsi.

Ludiko poz, guzurrezko
atsegin mazkalak-eta,
beazun galgarritzat jo
ta zerutarra da gerta.

Nekeak gogor eraman-
bearrez gizon bortitza.
Zure aldez odolustuz
ba-du betiko emaitza.

Eskari apal onekin
auxe dagizugu galde:
Martiri-aintza dala-ta,
gaitezan otseiñok azke.

Aintza ta betiko omena
Aitari ta Semeari.
Baita Bialduriko Deun
orri be, orain ta beti.

Jam sol recedit igneus:
Tu, lux perennis, Unitas,
Nostris, beata Trinitas,
Infunde lumen cordibus.

Te mane laudum carmine,
Te deprecamur vespere;
Digneris ut te supplices
Laudemus inter caelites.

Patri, simulque Filio,
Tibique, Sancte Spiritus,
Sicut fuit, sit jugiter
Saeclum per omne gloria.

Amen.

Eguzkia sartzen doa,
sutan. Irutasun ori,
Bat-Deun, argi betikoa,
eman argi biotzeri.

Goiz-arratsaldeetan soñuz
eta eresiz gaituzu:
zerutarrak billakatuz
apal gorets nai zaitugu.

Aita-Semeai omena,
Zuri, Goteun orreri, len
bezela mendeetan barna,
gelditu bagarik. Amen.

Lux ecce surgit aurea,
Pallens facessat caecitas,
Quae nosmet in praeceps diu
Errore traxit devio.

Haec lux serenum conferat,
Purosque nos praestet sibi:
Nihil loquamur subdolum:
Volvamus obscurum nihil.

Sic tota decurrat dies,
Ne lingua mendax, ne manus,
Oculive peccent lubrici,
Ne noxa corpus inquinet.

Speculator astat desuper,
Qui nos diebus omnibus,
Actusque nostros prospicit
A luce prima in vespere.

Deo Patri sit gloria,
Ejusque soli Filio,
Cum Spiritu Paraclito,
Nunc, et per omne saeculum.

Amen.

Urrezko Argia dator,
ba-doa illunpea, motel;
sarri bai garabiltz, gogor,
okerkerietan ustel.

Beronek pakea bekar,
garbi gorde gagizala:
miiñean guzurrik ez jar,
deus ez biurtu goibela.

Doala eguna olan:
Ez miin guzurtiz, ez eskuz,
ez begi loiz, pekatuan
jausi. Soiña loitzen ez utz.

Bego A goitik begira:
egunero gu ta geron
lanai, goizetik gabera,
adi-adi oi da egon.

Jainko Aitari jai egin,
Bere Seme Bakarrari,
Gogo Gurenari, orain
eta beti. Ala bedi.

Miris modis repente liber, ferrea,
Christo jubente, vincla Petrus exuit:
Ovilis ille Pastor et Rector gregis,
Vitae recludit pascua et fontes sacros,
Ovesque servat creditas, arcet lupos.

Patri perenne sit per aevum gloria;
Tibique laudes concinamus inclitas,
Aeterne Nate; sit superne Spiritus,
Honor tibi decusque: sancta jugiter
Laudetur omne Trinitas per saeculum.

Amen.

Kristo'n aginduz, era arrigarriz,
bat-batean azkaturik,
Kepa'k kateak bota zituan.
Artzain-Ugazaba izanik,
Artaldeari berak bizitza-
larrak daskaintsoz zabalik
eta iturri deunak. Ardiak
ziur, otsoak urrundik.

Aitari aintza amaibakoa
betiere. Zuri abes
ederrak egin. Betiko Seme
ari. Goteuna omenez-
ospez erabil dagigun. Izan
daitela mendeen mendez
Irutasun Deun ori andi ta
goretsia, era batez.

O gloriosa virginum,
Sublimis inter sidera,
Qui te creavit, parvulum,
Lactente nutris ubere.

Quod Heva tristis abstulit,
Tu reddis almo germine:
Intrent ut astra flebiles,
Caeli recludis cardines.

Tu Regis alti janua
Et aula lucis fulgida:
Vitam datam per Virginem,
Gentes redemptae, plaudite.

Jesu, tibi sit gloria,
Qui natus es de Virgine,
Cum Patre, et almo Spiritu,
In sempiterna saecula.

Amen.

Birjin-aldean ederra,
izarren artean gallen,
irazan zinduzan aurra
ugatzez dozu aziten.

Eba gaixoak eroan
euskuna, Zeuk bizi-aziz
dakarzu, gaixuok goian
sartzeko ortzia idegiz.

Goi-Erregeren atea,
argi-jauregi bitxia:
Gora, gaizkatu jendea,
Miren'gandiko bizia!

Birjiñagandik jaio dan
Josu'ri aintza, Aitari,
Gogo Gurenaz batean,
mendez mende. Ala bedi.

Rector potens, verax Deus,
Qui temperas rerum vices,
Splendore mane illuminas,
Et ignibus meridiem:

Exstingue flammam litium,
Aufer calorem noxium,
Confer salutem corporum,
Veramque pacem cordium.

Praesta, Pater piissime,
Patrique compar Unice,
Cum Spiritu Paraclito
Regnans per omne saeculum.

Amen.

Jaun altsu, Jainko egiti,
diranon antolatzaile,
goiza eiten dozu argi,
eguerdia suz bete.

Itzali auzien garra,
bero kaltegarria ken.
Eman gorputzai indarra,
biotzei egiz atsedan.

Bai, arren, Aita onbera
ta Aitaren ideko Bakar,
Gogo Gurenaz batera
Errege ,urteetan zear.

Rerum, Deus, tenax vigor,
Immotus in te permanens,
Lucis diurnae tempora
Successibus determinans:

Largire lumen vespere,
Quo vita nusquam decimat,
Sed praemium mortis sacrae
Perennis instet gloria.

Praesta, Pater piissime,
Patrique compar Unice,
Cum Spiritu Paraclito
Regnans per omne saeculum.

Amen.

Jainko, gauzen eusle gotor,
Zeugan dirauzu sen baten.
Egun-argia aldakor
darabilzu jarrai baten.

Eman argia arratsaldez,
bizitza suntsi ez dedin.
Betor aintza betiraunez,
eriotz onaren ordain.

Bai, arren, Aita onbera,
ta Aitaren ideko Bakar;
Gogo Gurenaz batera
Errege, urteetan zear.

Rex gloriose Martyrum,
Corona confitentium,
Qui respuentes terrea
Perducis ad caelestia:

Aurem benignam protinus
intende nostris vocibus:
Trophaea sacra pangimus:
Ignosce quod deliquimus.

Tu vincis inter Martyres
Parcisque Confessoribus:
Tu vince nostra crimina,
Largitor indulgentiae.

Deo Patri sit gloria,
Eiusque soli Filio,
Cum Spiritu Paraclito,
Nunc et per omne saeculum. Amen

Zure aitorleen burestun,
Martirien Errege eder,
Iurra ezetsi dutenak
Zerura dituzu ager.

Gure abotsak beingoan
entzun, arren, biozbera.
Parkatu obenak, deunen
omenez ari bai gera.

Martiriai garaitza ta
Aitortzailleai azkespen:
Ezabatu gure utsak
zure biotz zabalarren.

Jainko Aitari jai egin,
Bere Seme Bakarrari,
Gogo Gurenari, orain
eta beti. Ala bedi.

Salutis humanae Sator,
Jesu, voluptas cordium,
Orbis redempti Conditor,
Et casta lux amantium:

Qua victus es clementia,
ut nostra ferres crimina?
Mortem subires innocens,
A morte nos ut tolleres?

Perrumpis infernum chaos:
Vinctis catenas detrahis;
Victor triumpho nobili
Ad dexteram Patris sedes.

Te cogat indulgentia,
Ut damna nostra sarcias,
Tuique vultus compotes
Dites beato lumine.

Tu, dux ad astra, et semita,
Sis meta nostris cordibus,
Sis lacrimarum gaudium,
Sis dulce vitae praemium. Amen.

Gizonen osasungarri,
Josu, biotzen atsegin.
Lurraren Erosle ori,
maitaleen argi bikain!

Nungo errukiak jota
jasan dozu gure gaitza
ta, Errugabe, gu ez ta
Zeu zoaz Eriorantza?

Sartu inpernu illunean,
lotuai kateak kendu;
garaipen eder-ondoan
Aitan eskuman jarleku.

Errukik bear zaizala
gure gaitzak jasatera.
Zeu ikusten zaitugula,
daigun goi-argi aukera.

Zerura-bidean zaitetz
gure elburu-gidari.
Malko-pozgarri ta, azkenez,
bizi-sari. Ala bedi.

Sic Patres vitam peragunt in umbra,
Lilia ut septem nivei decoris,
Virgini excelsae bene grata, Petro
Visa nitere.

Jamque divina rapiente flamma,
Cursitant urbes, loca quaeque oberrant,
Si queant cunctis animis dolores
Figere Matris.

Hinc valent iras domuisse caecas,
Nescia eta pacis fera corda jungunt,
Erigunt maestos, revocant nocentes
Dicta piorum.

At suos Virgo comitata servos
Evehit tandem superas ad oras;
Gemmeis sertis decorat per aevum
Omne beatos.

Eja, nunc caetus gemitum precantis
Audiant, duros videant labores:
Semper et nostris faveant benigno
Lumine votis.

Sit decus Patri, genitaeque Proli,
Et tibi, compar utriusque virtus,
Spiritus semper, Deus unus, omni
Temporis aevo. Amen.

Gurasoak bizi illuna daroe,
edur-ederrezko zazpi lili legez.
Adra Mari Birjin andiari yakoz
ager atsegiñez, Kepa'ri dirdaiez.

Jaungoikozko garrak arturik ba-doaz
erriz erri, bide egiñaz, edozein
leku dala, al izan ezkeru, anima
guztietan Aman nekeak ezar-min.

An-emenka ezi oi dabez asarre
itsuak. Paketan jarri gentza barik
dauden biotz latzak; betillunak poztu
zintzoen esanen etsaiak ondurik.

Andra Marik bere otseiñak lagunduz,
zeru goietara, azkenez, daroaz.
Betiko bizitzaz zorionekoak
egin, edergarri bitxiz apainduaz.

Orain entzun, arren, otoi ta intziriz
dagon giza-aldra; ikus gure neke gaitza.
Errukizko argi orretatik, emon
gure eskariei betiko laguntza.

Aitari omena, baita Argandiko
Semeari ere ta Zuri, bioen
ideko Jaungoiko bakarra zarean
Gogo orreri. Orain eta beti. Amen.

Tristes erant Apostoli
De Christi acerbo funere,
Quem morte crudelissima
Servi necarant impii.

Sermone verax Angelus
Mulieribus praedixerat:
Mox ore Christus gaudium
Gregi feret fidelium.

Ad anxios Apostolos
Currunt statim dum nuntiae,
Illae micantis obvia
Christi tenent vestigia.

Galilaeae ad alta montium
Se conferunt Apostoli,
Jesuque, voti compotes,
Almo beantur lumine.

Ut sis perenne mentibus
Paschale, Jesu, gaudium,
A morte dira criminum
Vitae renatos libera.

Deo Patri sit gloria,
Et, Filio, qui a mortuis
Surrexit, ac Paraclito,
In sempiterna saecula.
Amen.

Bidaliak itun zeuden
Kristo'ren iltze samifiaz;
morroi gaiztoak il zuten
erio gogorrenagaz.

Aingeruak egiazki
andrazkoai aurrez esan:
Laster Kristo agertuki,
poz izango kristau-batzen.

Bidali artegakana
albisteaz doaz arin;
Kristo'n agertu aztarna
argizkoa galdu ezin.

Galilea'ko mendira
Bidaliak arin doaz.
Jesus'en esanetara,
bildurik argi biziak.

Gaizkatu, Josu, bizira
birjaio geranok, oben-
eriotzetik. Gogora
zakiguz, Pazko-Atsedean.

Jaungoiko Aitari ospe,
illen artetik biztu dan
Ari, Bialduari be,
betiko gizaldietan.

Tu Trinitatis Unitas,
Orbem potenter quae regis,
Attende laudis canticum,
Quod excubantes psallimus.

Ortus refulget Lucifer,
Praeitque solem nuntius:
Cadunt tenebrae noctium:
Lux sancta nos illuminet.

Deo Patri sit gloria,
Ejusque soli Filio,
Cum Spiritu Paraclito,
Nunc, et per omne saeculum.
Amen.

Irutasun Bakar, lurra
sendoro darabilzuna,
aditu gure agurra,
jagikeran dabesguna.

Artizarra goian dabil
euzkiaren mandatari.
Gabeko illuntasuna il
da: etor Zeruko Argi.

Jainko Aitari jai egin,
Bere Seme Bakarrari,
Gogo Gurenari, orain
eta beti. Ala bedi.

GORATZARREAK

lateraz

<i>Izenak</i>	<i>Orrialdeak</i>
Aurora soli praevia	4
Christe, sanctorum decus Angelorum	6
Deus tuorum militum	8
Jam sol recedit igneus	10
Lux ecce surgit aurea	12
Miris modis repente liber, ferrea	14
O gloriosa virginum	16
Rector potens, verax Deus	18
Rerum, Deus, tenax vigor	20
Rex gloriose Martyrum	22
Salutis humanae Sator	24
Sic Patres vitam peragunt in umbra	26
Tristes erant Apostoli	28
Tu Trinitatis Unitas	30

GORATZARREAK

euskeraz

<i>Izenak</i>	<i>Orria denak</i>
Bidaliak itun zeuden	29
Birjin-aldean ederra	17
Eguzkia sartzen doa	11
Euzki-aurreko argia	5
Gizonen osasungarri	25
Gurasoak bizi illuna daroe	27
Irutasan Bakar, lurra	31
Jainko, gauzen eusle gotor	21
Jainko zure gudarien	9
Jaun aitsu, Jainko egiti	19
Josu, aingeru deunen omena	7
Kristo'n aginduz, era arrigarritz	15
Urrezko Argia dator	13
Zure aitorleen burestun	23

AGERTUTAKO IDAZTIAK:

- Phedro'en Alegiak I
- Martial'en Ziri - Bertsoak I
- Phedro'ren Alegiak II
- Fatima'ko Ama Birjina ta Umeak
- Euskal Iztegi Laburra (A)
- Esopo'en Alegiak II
- Agustin Deunaren Eskutitzak I
- Gurutz - Bidea
- Phedro'en Alegiak III
- Batikano II Batzar - Agiriak (Eleiza kristau ez diran beste erlijioak)
- Perrault'en Ipuñiak
- Batikano II Batzar - Agiriak (Gizarte artuemonetako bideak)
- Apuntes de Vascuence (Segundo Curso)
- Lope de Vega - Bakar-Autuak
- Liturji - Goratzarreak
- Jaungoikoaren Agerpena (Batikano - Agiriak)
- Maitale Galdua (olerkiak)
- Lati-izkuntzaren joserka (Orixe)
- Euskal Iztegi Laburra (B - D)
- Kristau - Aziera (Batikano Agiriak)
- Euskal Iztegi Laburra (E - F)
- Basoko Loreak (olerkiak)
- Lo ta Amets (olerkiak)
- Apuntes de Vascuence (Primer Curso)
- Katalunya'ko Olerkiak
- Bidaztien Aterpea
- Apuntes de Vascuence (Tercer Curso)
- Euskal Iztegi Laburra (G - I)
- Galburutan (Gallastegi'tar Kauldi)
- Euskerazko Meza (Intxausti'tar Artur)
- Humanae Vitae
- Euskal Idazleak (I) Mendiburu'tar S.
- Gabon - Abestiak (Intxausti'tar A - Gallastegi'tar K)
- Espani'ko Olerkiak euskeraz
- Prantzi'ko Olerkiak euskeraz
- Espani'ko Olerkiak euskeraz II
- Euskal Idazleak (II) Afibarro'tar A.
- Kikero'ren eskutitzak.
- Ezpata zorrotza - Ezkutuko aria (olerkiak - antzerkia)
- Andersen'en Ipuñiak
- Sortaldean - Gabon - abestiak (Gallastegi - Bengoa)
- Ego - Ameriketako olerkariak euskeraz
- Martiriei (Tertulian)
- Liturji - Goratzarreak II